

Aan:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. Minister E. Bruins en Staatssecretaris M. Paul
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Irma Nentjes **contactpersoon**
070-3765485 **telefoon**
i.nentjes@caop.nl **e-mail**

ID127786 **briefnummer**
10 juli 2024 **datum**

Onderwerp:

Reactie op het hoofdlijnenakkoord 'Hoop, lef en trots'

Geachte heer Bruins en mevrouw Paul,

Met deze brief wil de Stichting van het Onderwijs reageren op het recente hoofdlijnenakkoord, getiteld 'Hoop, lef en trots'.

De Stichting van het Onderwijs geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de politiek over het onderwijs. Alle sociale partners uit het onderwijs, van primair tot universitair onderwijs en onderzoek zijn hierin vertegenwoordigd om zo een eensluidend en krachtig signaal af te kunnen geven aan de politiek.

Wij zijn trots op ons onderwijs en alle mensen die werken in het onderwijs. Het zijn de vakmensen die het dag in dag uit mogelijk maken dat leerlingen en studenten leren en de BV Nederland überhaupt draait. Tegelijk zien wij in het hoofdlijnenakkoord te weinig lef als het gaat om het versterken van onderwijs. Onderwijzen is vooruitzien. Onderwijs staat aan de basis voor een welvarende toekomst van ons land.

We maken ons daarom zorgen over het coalitieakkoord, met name over

- 1) De bezuinigingen op onderwijs en onderzoek.
- 2) Het respecteren van de autonomie van leraren en de academische vrijheid.

Bezuinigingen op onderwijs en onderzoek

Voldoende structurele financiering is een voorwaarde voor een stabiel onderwijs- en wetenschapsklimaat in Nederland. We maken ons zorgen over de aangekondigde bezuinigingen en roepen het nieuwe kabinet op om deze terug te draaien. We lichten er een paar uit:

- De btw-verhoging op leermiddelen, van 9% naar 21% is een verkapte bezuiniging omdat scholen meer geld kwijt zijn aan schoolboeken en minder overhouden voor hun leerlingen. Voor studenten betekent dit hogere studiekosten.
- Samen met de 'langstudeerboete' in het hoger onderwijs, zorgt dit ervoor dat de toegankelijkheid van het hoger onderwijs onder druk komt te staan, zeker voor mensen die al minder te besteden hebben.
- Naast al deze bezuinigingen wordt het hoger onderwijs nog eens extra hard getroffen door de voorgenomen bezuinigingen op de sectorplannen (structureel 215 miljoen euro), het Fonds Onderzoek en Wetenschap (in totaal 1,1 miljard euro) en de instroom van internationale studenten (structureel 293 miljoen euro).
- Het onderwijs wordt andermaal getroffen doordat er ook wordt gesproken over het terugbrengen van de generieke taakstelling subsidies met 1 miljard. Deze taakstelling wordt verdeeld naar rato. Het CPB gaat er in de doorrekening van uit dat de helft hiervan voor rekening van OCW komt, wat neer komt op nogmaals 0,5 miljard bezuiniging. Alles bij elkaar zijn dit plannen voor bijna twee miljard aan bezuinigingen op

onderwijs en onderzoek. Terwijl er investeringen nodig zijn. Een investering in onderwijs komt de hele samenleving ten goede.

Autonomie van leraren en academische vrijheid

Actuele wetenschappelijke inzichten over onderwijskunde en didactiek maken dat het onderwijs mee blijft gaan met de tijd. Daarbij staat voorop dat leraren autonoom hun vak uit kunnen oefenen. In het hoofdlijnenakkoord staat dat het onderwijs 'politiek neutraal' moet zijn, dit wekt de indruk dat hieraan getwijfeld wordt. In een democratische rechtsstaat is het vanzelfsprekend dat er geen politieke bemoeienis is in de klaslokalen. Het is essentieel dat leraren leerlingen kritisch leren denken en maatschappelijke kwesties besproken kunnen worden. Wij verzoeken de coalitie om de autonomie van leraren en academische vrijheid te respecteren en de Kamer om dat te controleren.

Onderwijs is een investering

Het onderwijs is het fundament van onze samenleving en economie. Maar intussen is er een enorm tekort aan vakmensen. We moeten daarom verder toewerken naar een maximale verbinding in de onderwijswaaier, daarmee bedoelen we dat we moeten investeren in de aansluiting van het vmbo op het mbo en de aansluiting van het mbo op het hbo, dit alleen al vraagt om permanente investeringen. We kunnen het ons eenvoudigweg niet permitteren om niet te investeren in ons onderwijs. Alleen door te investeren in onderwijs kunnen we de kwaliteit en toegankelijkheid waarborgen. Zonder onderwijs geen toekomst. Wij roepen u op om dit blijvend te agenderen.

Wij trekken hierbij graag gezamenlijk met u op en gaan graag in gesprek om tot een sterke langjarige visie voor de onderwijssector te komen.

Met vriendelijke groet,

Tamar van Gelder

Voorzitter St. van het Onderwijs
en voorzitter AOb

Freddy Weima

Vicevoorzitter St. van het Onderwijs
en voorzitter PO-Raad

Bas van Weegberg

Bestuurder FNV Overheid

Karin Straus

Voorzitter AVS

Adnan Tekin

Voorzitter MBO Raad

Henk Hagoort

Voorzitter VO-Raad

Daniëlle Woestenberg

Voorzitter CNV Onderwijs

Remko Littooj

Voorzitter FvOv

Maurice Limmen

Voorzitter Vereniging
Hogescholen

Caspar van den Berg

Voorzitter UNL